

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta, 1 fl. 80 kr. za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 15 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 14. maja 1862.

Gospodarske skušnje.

(Kadar sneg v zgodnji spomladi povalja in polomi žito), ne smemo obupati, da ne bo nič iz njega. Veliki teden je sneg pšenico in rež, ki je bila velika, da že davnej ljudje ne pomnijo take, potlačil tako, da se je bilo strašne škode bati. Al — kakor se nam naznanja od več strani — vstala je spet in tudi polomljena iz kolenc zdaj raste prav lepo. Tisti, ki so jo pokosili in kaj drugega sejali na njeno mesto, so se prehiteli. Za škopo se vé da ne bo; al rodovitna utegne biti, ako jo Bog obvaruje kake druge uime. — To zapišemo v naš list, da se gospodarji v prihodnjih časih tolažijo, ako bi se utegnili primeriti enaka nesreča.

(Krompirjeva bolezen se odvrne), ako se na krompirjevše, brž ko je krompir odcvetel, noter do konca mesca velikega srpana (avgusta) vsaki dan ovce ženejo, da pomulijo krompirjevo perje; prvokrat naj ostanejo na njivi blizu 2 uri, sledeče dni pa po eno uro. Ovčar naj skrbi, da se ovce pasejo po celi njivi. Časnik „Kosmos“ pravi, da 5 let zaporedoma se je to prav dobro skazalo; 6. leto se je pa opustilo in krompir je napadla bolezen.

(Da se krave lože oteletijo ponoči), se priporoča kot gotova skušnja, da ni dobro, ako je luč v hlevu, ker več takih krav je, ki s silo zadržujejo porod, dokler je laterna v hlevu. Ko se pa luč vgasne, stori krava kmali. — Ker porod ne zavisi od volje porodnice tako, kakor opravek marsiktere druge potrebe, ktere nam ni treba z imenom povedati, ker jo vsak sam pozná, ne moremo prav verjeti, da bi bila laterna tak zadržek; vendar — na svetu je marsikaj mogoče, morebiti tudi to.

(Da se voda za piti mrzla ohrani), smo v našem listu že povedali; ponavljamo pa še enkrat to, ker je letos hude vročine pričakovati in bojó zlasti delavci na polji hladnega požirka potrebovali. V vroči Indii in drugih vročih deželah ravnajo tako, da posodo, v kateri imajo vodo, enkrat ali večkrat ovijejo s kako mokro debelo pavoljnato cunjo in jo večkrat pomočijo, da je zmiraj vlažna. Ker se ovita cunja suši, suši pa se le potem, da toplote dobiva odkod, jemlje to toploto od posode, okoli ktere je ovita, in tako se lahko razume, da voda v posodi toliko bolj hladna postaja, kolikor več toplote posoda cunji oddaja. Sušiti se ni nič drugega, kakor da se kapljice vodene premenjajo v puh ali sopar, kateri beži in se po zraku (luftu) spusti; da pa se more kapljica raztegniti v puh, ji je gorkote treba; to gorkoto vzame iz svoje bližine, in ta postane se vé da po tem toliko bolj hladna, kolikor več je toplote oddala in je tako zgubila. Iz tega je tedaj očitno, da se tako, kakor je gori povedano bilo, voda razhladi v posodi z mokro cunjo dobro oviti.

Nova najdba v drenaži.

Čas hitro teče naprej in najdba najdbi roko podaja. Kar je bilo lani dobro, ni morebiti danes več, ako je na mesto unega kaj novega stopilo.

„Novice“ so pred 10 leti obširno popisovale pokladanje iz gline ali ila napravljenih ceví pod zemljo (drenažo), da se po njih odteka preobilna moča. In take lončene ceví, ki so jih kakor cegel v ognji žgali, so bile navadne po celem svetu.

Zdaj je gosp. Bernac v Vireburgu neko cementno maso (iz hidravličnega apna) našel, ktere ni treba žgati, ampak jo le na zraku posušiti, in ko jo položiš v vodo ali vlažno zemljo, se ti v kratkem strdi kakor kamen. Pravijo, da orodje za izdelovanje taci drenažnih ceví je tako prosto, da vsaki kmečki tesár ga lahko naredí, in da taka priprava, po kateri se na dan lahko 100 do 200 ceví napravi, v vsem skupaj ne veljá več kot 10 gold. Izdeljujejo se ceví, ki imajo v svitlobi 1½, 2, 2½ in 3 pavce, pa se s to leseno mašino dajo tudi ceví po 8 pavcov ravno po tej ceni napraviti.

Važno je pri tej znajdbi dvoje: eno je to, da je ta najdba celó dober kup, in da si bo mogel vprihodnje manj premožni kmet ravno tako lahko drenažiti svojo močirno zemljo kakor bogati posestnik, —

drugo pa je to, da v vodi ali močirni zemlji popolnoma okamené in so tedaj te ceví veliko trdneje kakor žgane.

Bernac je privilegij vzel na svojo znajdbo in tirja 200 fl. za napravo take fabrike, ki izdeluje te ceví. — Adresa Bernaca je: „W. Bernatz, Wiesenbaumeister auf dem Staatsgute Schleissheim“.

Živinozdraviljska skušnja.

(Zdravilo za bolezen na parkljih). Francozki gospodarski list „Journ. d'Agriculture pratique“ priporoča to-le zdravilo: Vzemi 60 gram *) jesihokislina ali pa močnega vinskega jesiha, 30 gram svinčnega ekstrakta (Bleiextract), 25 gram kuprenega ali plavega vitriola (Kupfervitriol); to zmes v flaški dobro pomešaj, potem ji pa prav počasi in varno, da se ti kaka nesreča ne pripeti, prilij 60 gram žveplene kisline ali hudičevega olja. Še le, ko se flaška shladí, jo zamaši. To je zadosti za 100 ovác.

Preden pa bolni parkelj namažeš s tem zdravilom, ga moraš dobro omiti in očediti; kar je mrtvega rogú, moraš odrezati in bolno (gnojno) mesto popolnoma odkriti, da more mazilo na rano priti; vendar tako delaj, da pri tem ne teče preveč krvi.

Sedaj flaško še enkrat dobro pretresi in potem spemzeljnom bolni gnojni del okoli in okoli namaži. Večidel je zadosti, da se le enkrat namaže.

Stelja bolne ovce mora biti čedna in popolnoma suha in še le, ko se je rana do dobrega zacelila, to je, 2. ali 4. dan potem, ko si parkelj tako celil, smeš ovco izpustiti iz hleva.

Če je rana pri operaciji zlo krvavela in se je tako nekoliko mazila s krvijo poplaknilo, je treba mazilo ponoviti in parkelj vdrugič ovezati.

*) Grama je po francozki vagi in je našega kvinteljca $\frac{117}{512}$ del.